

EÖTVÖS LORÁND UNIVERSITY
FACULTY OF EDUCATION AND PSYCHOLOGY
DOCTORAL SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCE
PEDAGOGICAL ANTHROPOLOGY PROGRAMME

THESIS BOOKLET

**THE PRESENCE OF PLAYFUL OCCUPATIONS IN
FOREIGN LANGUAGE FROM 1959 TO THE
PRESENT DAY IN HUNGARY
ESPECIALLY WITH RESPECT TO NURSERY
SCHOOLS IN SOPRON AND ITS SURROUNDINGS**

DOCTORAL (Ph.D) THESIS

**AUTHOR: ENIKŐ JUDIT PÁSZTOR
SUPERVISOR: PROF. DR. ÉVA SZABOLCS**

**BUDAPEST
2019**

EÖTVÖS LORÁND UNIVERSITY
FACULTY OF EDUCATION AND PSYCHOLOGY
DOCTORAL SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCE
PEDAGOGICAL ANTHROPOLOGY PROGRAMME

THESIS BOOKLET

**THE PRESENCE OF PLAYFUL OCCUPATIONS IN
FOREIGN LANGUAGE FROM 1959 TO THE
PRESENT DAY IN HUNGARY
ESPECIALLY WITH RESPECT TO NURSERY
SCHOOLS IN SOPRON AND ITS SURROUNDINGS**

DOCTORAL (Ph.D) THESIS

**AUTHOR: ENIKŐ JUDIT PÁSZTOR
SUPERVISOR: PROF. DR. ÉVA SZABOLCS**

**BUDAPEST
2019**

CONTENT

- I. GROUNDS FOR THE TOPIC, FUNDAMENTAL AIMS AND STRATEGY OF THE RESEARCH**
- II. REFERENCES TO THE TOPIC OF THE DISSERTATION**
- III. AIMS AND QUESTIONS OF THE RESEARCH**
- IV. COURSE AND METHODS OF THE RESEARCH**
- V. SUMMARY OF RESEARCH RESULTS**
- VI. FURTHER CONSIDERATION OF THE RESEARCH**

SELECTED REFERENCES

THE AUTHOR'S PUBLICATIONS AND LECTURES IN TOPICS COVERED BY THE DISSERTATION

I. GROUNDS FOR THE TOPIC, FUNDAMENTAL AIMS AND STRATEGY OF THE RESEARCH

Today's children are born into a world where foreign language knowledge, bilingualism or multilingualism play a more important role. In a diverse Europe, those who are monolingual now have an absolute disadvantage. Foreign language knowledge opens several new opportunities and paths for us.

As a result of the political, economic and social changes over the last quarter of a century, early development of young children has seen a tremendous turnaround. It is noticeable that the values of families have changed, and early education of young children is in a prime position.

Bilingual nursery schools these days, especially ethnic institutions, are very popular throughout the country. The parents of the children at nursery schools recognized the potential of these bilingual institutions and their added value. Despite the fact that the perception of these nursery schools in professional areas is still not completely unified, more and more conscious parents are opting for an institution where children from the age of 3 have got the opportunity to get closer to foreign languages. In Hungary, the number of German ethnic nursery schools is over 200, with not only children of a nationality. Several parents enrol their children for nursery school due to foreign language. At the same time, there are more and more English and German nursery schools in all parts of the country.

My research focuses on 4 major areas.

1.

In nursery schools in Hungary, foreign language courses take place primarily in ethnic education institutions, so in my dissertation I mainly focus on the pedagogical work here. Of course, I pay attention to other nursery schools with foreign language learning opportunity. The aim of the research is to map the history of foreign language professions of nursery school players in

Hungary from 1959 to the present, on one hand, and due to the fact that in Hungary, mainly ethnic nursery schools offer the opportunity to start foreign languages at an early age; I focus on these institutions. As there are several nationalities in Hungary and most of them have nursery schools, I have to decide whether to examine all of them or only one of them. I narrowed my research to German ethnic nursery schools, but I still thought it a large area, so after further narrowing, I pointed out German minority nursery schools in Sopron and its surroundings as the location for my research. Of course, in addition to ethnic education, I also deal with other forms of foreign languages.

2.

My aim was also to introduce the history of German ethnic nursery school teacher training and foreign language specializations, focusing primarily on the training institution in Sopron, since the training of German ethnic nursery school teachers at the Sopron Nursery School Training Institute started in 1959. Thus, research is limited in time from 1959 until now.

3.

Different playful activities have decisive roles in foreign language development during the nursery school years, so I also consider it important to describe the characteristics, properties, and role of foreign language learning. A major part of my research includes mapping different playful foreign language development methods and programs and their comparisons.

4.

During the study of nursery school visits and the pedagogical press from 1959 until today, which is also part of the research, I learned that an innovation started in Ágfalvi Napsugár Nursery School in 1994, which attracted the interest of the profession throughout the country. My studies include the attempt to introduce a '*One-person-one-language*' method in this German ethnic nursery school, the development of the program, the

work of the teachers, nursery school teachers, and other experts involved and the impact of innovation on those in the second half of their twenties, who attended nursery schools and the spread of innovation

II. REFERENCES TO THE TOPIC OF THE DISSERTATION

A large proportion of my primary sources were made up of various **media organisations** of the pedagogical press. *“In terms of its size and importance, newspaper literature deserves special attention among the sources of modern age. From the educational history research’s point of view, we also distinguish different groups of press products: issues in general press and specialist press group, as well as the daily, weekly, monthly press products, yearbooks and periodicals. Special attention should be paid to the pedagogical press and children’s and youth literature in the case of modern-day educational history research”* (Kéri, 2001, p. 54). The magazine **Óvodai Nevelés**¹, which has been published since 1947, is a useful and important professional publication of educators of nursery school teachers, the copies of which I have been studied since the late 1950s.

During my research, I continuously gathered literature on the subject of the theoretical and theoretical background, and on the basis of which I could finalize the results of my research. During looking for the secondary sources related to the topic and getting to know the background of the literature, I relied first and foremost on national books and publications dealing with ethnics, with special attention to the history of German nationality, such as the works of *Manherz* (1998) or *Tilkovszky* (1989, 1997). In order to get acquainted with the history of the national nursery schools, and then ethnic nursery schools, I could use the writings of the following authors: *Jäger-*

---

¹ Óvodai Nevelés was first published on January 1, 1948, in the editing of Erzsébet Szabó, then with the title Children’s Education. The paper was launched by the teachers’ organization, the ‘Free Trade Union of Hungarian Teachers’ Kindergarten, for the implementation of the party’s political and pedagogical ideological endeavours. way. In 1953, he received the title of Preschool Education and appeared as a journal (Komjány, 2012, p. 201).

Manz (2004); *Klein* (2009; 2013); *Kövér* (1993; 1996); *Mammel* (1981; 1985; 1995); *Márkus* (2016); *Pukánszky* (2005); *Stark* (1980); *Sztrinkóné* (2009); *Talabér* (2004); *Vág* (1989).

In addition to several others, I could get a realistic picture of the history of the training of ethnic and bilingual nursery school teachers from: *Babai* (2008; 2012); *Baranyai* (2007), *Katona* (2009), *Klein* (2011), *Kurucz* (2002); *Manz Adel* (2011); *Mammel* (1985; 1995); *Márkus* (2011; 2016), *Patyi* (2010), *Talabér-Babai* (2004), *Trentinné* (2017), *Vág* (1989).

For my research, I used several international and domestic scientific researches and works dealing with early development, including early foreign language development. As a result of my current research, I can conclude that the majority of the Hungarian authors so far published on this subject looked into the process and methods of early foreign language development and its effectiveness and usefulness in relation to the lower classes at primary schools. / for instance, *Bartha* (1999), *Kovács* (1993; 2009), *Navrasics* (2004; 2010), *Vajda* (2002), *Vekerdy* (2003) /. At the same time, after studying the publications in the handbooks of conferences called '*Jó gyakorlatok a korai idegennyelvi fejlesztésben*' organised by ELTE, Faculty of Primary and Pre-School Education, I could catch a glimpse of the latest national and international research results of teachers and nursery school teachers. It was also useful for me to read a number of studies and professional books in German included the Goethe Institute's literature recommendations, which were essential for a more in-depth knowledge of the European Union's recommendations on foreign language teaching, including early foreign language development. To study the playful methods of foreign language learning, the handbook of *Márkus - Pintér M. - Trentinné* (2017) and *Márkus - Trentinné* (2014) and the books and studies of *Babai* (2012); *Hartl - Babai - Kovácsné Vinkovics* (2014), *Mikes* (2002), *Talabér* (2004) and *Varga* (2008) were very helpful to me.

Before studying the role of the game in language learning, of course, I re-enacted and systematized the psychological, pedagogical, educational sociology-related literature that is essential for learning about childhood learning processes.

III. AIMS AND QUESTIONS OF THE RESEARCH

Before starting my research, I did not make hypotheses, but I had questions that helped me from the beginning. After lengthy consideration, I opted for a qualitative research strategy, which does not necessarily require a hypothesis, because it is not a condition, but actually a goal for the research (*Szabolcs, 2011; Szokolszky, 2004*). One of the characteristics of qualitative research is that the research is inductive, that is to say, the preliminary theory is only a starting point and not a rigid guide (*Szokolszky, 2004*). As a start, I set questions about the subject. I divide my questions into four groups.

1. With respect to German ethnic nursery school issue and other forms of bilingual nursery school education:

- How has the history of the German ethnic nursery school in Hungary developed since 1959, since the nursery school teacher training under higher education system to present day?
- What changes have education policy generated in ethnic nursery school issues in the last sixty years?
- What characterizes educational work in German ethnic nursery schools?
- How and by what tools can nursery school teachers provide children with ethnic education?
- What factors affect the popularity of foreign language occupations at nursery schools?
- In addition to ethnic nursery schools, what other opportunities are there in Hungary to provide foreign language at nursery schools?

2. With respect to German ethnic and bilingual nursery school teacher training:

- What changes has the training undergone since 1959, the start of the ethnic nursery school training and how did these changes affect the efficiency of the training?

- What was the role of the predecessors of the Benedek Elek Pedagogical Faculty of the University of Sopron in the changes of the German ethnic nursery school teacher training?
- In addition to ethnic training, what possibilities do the training institutions provide for the training of bilingual nursery school teachers?
- What the higher education institutions train ethnic and bilingual nursery school teachers?

3. With respect to questions about the role of play in the development of foreign language for kindergarten children:

- What are the main features and properties of nursery school play?
- What role does game have in bilingual education?
- What programmes or playful methods can implement nursery school's language development?
- What kind of playful methods do ethnic and bilingual kindergartens use for foreign language development of nursery school students?
- What are the characteristics of these playful methods?
- What are the similarities and differences between these methods?

4. With respect to issues to start innovation studies in German-Hungarian nursery schools in Ágfalva:

- What created the pedagogical innovation (the use of the 'one person one language' foreign language learning method) introduced in 1994 by Ágfalvi Napsugár Nursery School and then adapted by Bánfalvi Nursery School in Sopron and in the nursery school in Fertőrákos?
- Who were the creators of innovation?
- Who were the contributors to innovation?
- What factors were necessary for efficient innovation?
- How has innovation spread?

- What advantage of pedagogical innovation has on speech development of nursery school children?
- Why did this very promising pedagogical initiative end in a few years?

IV. COURSE AND METHODS OF THE RESEARCH

My research was primarily based on **qualitative research methods**. I conducted an **empirical research** on the study of foreign language in nursery school life as a natural phenomenon in the 21st century. Various pedagogical programs, methodological help, and projects that all served in the provision of foreign language teaching in nursery school for the past six decades form analytical units. During my research, I was the first to try to reconstruct ethnic nursery school, especially the past of the German ethnic nursery schools, focusing on the institutions around and in Sopron. I could not ignore the presentation of other forms of nursery schools providing bilingual education. Therefore, I considered it important to describe the other nursery school possibilities of foreign language acquisition in my dissertation, so I extended my research work to ethnic nursery schools providing language teaching, but non-ethnic institutions.

At the same time, I carried out research to present the history of ethnic nursery school teacher training from 1959 until now. As part of this, I studied the appearance of foreign language specializations. The question included what kind of methodological curriculums can be used by nursery school teachers in the work of educators and instructors in institutions in Hungary during the last sixty years. What kind of nursery school foreign language teaching programs have proved to be effective in the past decades, or have there been any methodological initiatives in nursery schools in and around Sopron that are unique and found to follow in other institutions in the country?

The fourth topic of my research is related to the innovation of the Ágfalvi Napsugár Nursery Schools, which examines the circumstances of the introduction and spread of the 'one person one language' method and its impact.

In the **primary sample** of my research I included those individuals who could reconstruct the German ethnic nursery schools for nearly six decades and the history of other forms of bilingual institutions. During data collection, I first looked for older teachers who took part in the process either as a kindergarten teacher or instructor. In the primary sample, I listed those I interviewed during my research. Number of them was up to 7.

Afterwards, I made interviews with the still active instructors, nursery school teachers, methodological curriculum developers, and in connection with my fourth research area, nursery school innovation of Ágfalva, I also visited a former nursery school and innovation developer. In the **secondary sample** I tried to link all the German ethnic nursery schools. 103 replies were gained.

One of my methods during my research was **qualitative observation**. In the planning phase, I designated nursery schools in and around Sopron where German ethnic groups work and where children have the opportunity to learn foreign languages. In these institutions, observations were made between 2016 and 2018. During my research, I studied the work of nursery school teachers, the methods, tools, supplies and the activities and reactions of children.

Of several **qualitative interviews** I used narrative interview. Narrative interviews were made with retired and still active nursery school teachers and former instructors of the ethnic nursery school teacher training, the specialist of the Goethe Institute, and a former nursery school of the German-Hungarian nursery school group in Ágfalva. I was able to collect data from the interviews for all four major research areas.

My method included **document analysis**. During my research I found a number of documents (letters, notes, diplomas, pedagogical programs, registers, themes, etc.) that helped me to draw conclusions on ethnic nursery

school issue, bilingual nursery schools and the ethnic nursery school teacher training and foreign language specialties. As a result, the focus of my research was on the content of nursery school teacher training, such as subjects, lessons, diplomas, or the history of ethnic nursery school education, pedagogical programs, methodological help, or various official letters and protocols. Various laws and statutory regulations were also essential documents for me. A significant part of my research work was the study of registers in the archives of the Benedek Elek Pedagogical Faculty of the University of Sopron.

I also used the written version of the survey, **the questionnaire**, in combination with the methods described above. By my written survey of German ethnic nursery school teachers, I obtained a lot of data relatively quickly

In February 2018, I looked for 217 German ethnic nursery schools operating in Hungary and asked for help from my nursery school leaders. In response to my inquiry, I received a reply from 103 heads of German ethnic nursery school teachers, therefore completed questionnaires were the base of my sample.

V. SUMMARY OF RESEARCH RESULTS

During my research on the history of German ethnic nursery schools and other forms of bilingual nursery school education, I was able to make sure that from 1959 onwards, the initial methodological inadequacy took place for quite a long time, as we can clearly conclude from the recollections and the writings of the former pedagogical press in fact, the training of ethnic teachers was only a momentum from the 1970s. The research also highlighted how education and ethnic policies supported ethnic nursery schools in this process.

During my visits, it was sure that the pedagogical programs from the 1980s nursery school renewal and experimentation still dominate the ethnic groups

of nursery schools in and around Sopron. The stereotype that bilingual education can only be implemented carefully, integrated into game and preserving Hungarian language, is still prevalent today. From the point of view that the introduction of foreign languages in nursery school age is a psychological burden on children, several people are still unable to disregard in the nursery school teacher society. It was not necessarily a good effect in this region for bilingual education in kindergartens that higher education institutions with scientific background was not practically open (in this case, Sopron) or supportive for pedagogical innovations such as the model of Ágfalva.

During my research I carried out observations in nursery schools around and in Sopron. The aim of my research was to study foreign language classes and ethnic education there. There are altogether 11 nursery schools in Sopron and in four neighbouring settlements (Ágfalva, Brennberg, Fertőrákos, Kópháza). Of these, 4 have a number of member institutions, so there is a total of 24 nursery schools in this region. The number of kindergartens with a German ethnic group is the highest in Sopron and neighbouring settlements (44%). German ethnic education takes place in 7 of 24 institutions. Within the framework of ethnic education, Croatian language appears only in nursery schools of Kópháza in the neighbourhood of Sopron. Croatian language is also available to children in Szivárvány Nursery School in Sopron, where the ‘one person one language’ method provides bilingual education in German and Hungarian. However, children are also offered a Croatian occupation once a week.

The English language can be selected in kindergarten in two kindergartens of the University of Sopron. In one group, English language development is implemented by kindergarten teachers, like German ethnic groups, in play, breakfast chats, singing sessions, storytelling and various movement activities. The other group is specialized in the fact that, for years, children of pre-school age who come from a family with two or more languages and one of the languages spoken at home are also enrolled in English.

During my research, I also experienced that there are many opportunities to introduce foreign languages in preschool age, in addition to ethnic groups.

Research on the training of ethnic and bilingual nursery school teachers confirmed that the trainer in Sopron has been one of the most important ethnic and bilingual nursery school teachers educational institute since its start in 1959. I was also convinced that the training of nursery school teachers had a long, rising period, which reached its peak at the end of the 1980s, and then, with the reduction of the number of hours and subjects, and finally with the degradation of the course, the period started to decline. Although the German ethnic specialization continues to be popular (primarily at ELTE, Faculty of Primary and Pre-School Education and at the Benedek Elek Pedagogical Faculty of the University of Sopron), the negative outcome of the restructuring of the training is clearly presented in the students' output knowledge. I was able to gain experience of that during my supervisor work, as I can catch a glimpse of the work of nursery school teachers working in Sopron and its surroundings. The introduction of 'English language in nursery school' and 'German language in nursery school' specializations has brought new colour to the training, but primarily the preceding has legitimacy, as those in 'German language in nursery school' specialization is not allowed to be employed in ethnic nursery schools therefore their opportunities are limited.

It is also clear from the data obtained during my research that training of ethnic nursery school teachers takes place in several higher education institutions these days, so there is high competition to attract children.

My third research area covered the role of play in the development of foreign language for nursery school children. First, I examined the main characteristics and properties of nursery school play activities based on the literature, and with the results of my research I pointed out that the game is the most important factor in nursery schools providing bilingual education. In my dissertation I presented the playful methods and programs that have been decisive in the development of foreign languages in in nursery schools in recent decades and present days.

The fourth research area of my dissertation covered the formation and development history of the German-Hungarian nursery school groups that started in the mid-1990s. During my research it can be clarified that the

success of a pedagogical innovation is based on the combined effect of several factors. In spite of the tense work of enthusiastic German teachers, the joining of honest people, the positive attitude of parents, the large-scale development of children's foreign language communication, the indifference of the higher education educator providing the background of science, and the already blatantly false theories of early foreign language development, may influence the future of this great initiative.

VI. FURTHER CONSIDERATION OF THE RESEARCH

At the end of my research, I came to the conclusion that I have the opportunity to conduct further studies in all the four fields of the research, and that the results of my research so far may have a later or national coverage, and then a representative survey with respect to sampling. Accordingly, I also see opportunities and challenges in a research work involving all the higher education institutions where ethnic and bilingual nursery school teachers are trained. With their help, I see a realistic prospect of a complete mapping of nursery schools in Hungary and other nursery school forms of bilingual education.

It would also be interesting to examine the motives of the parents' choices regarding nursery schools. Although I intended to make a statement about the proportion of ethnic children, we find in nursery schools, I had to realize that, when enrolling nursery school children, parents make self-declaration, which does not necessarily give us a realistic picture. I think we would be able to obtain real results if we did interviews with parents.

It has long been a question what benefits children in ethnic or in other bilingual nursery schools have when they start elementary school and how they perform at language lessons. For the preparation of an empirical research I conducted personal consultations with the director of the local German ethnic elementary school, who would also consider such research crucial, as it could be backed by scientific data why it is beneficial if children could get to know before starting primary school. Schools would also benefit

from such study, as they could more easily convince parents that bilingual education starting from first class is not recommended for all children.

Finally, I think it is crucial to further research playful foreign language development methods, but not only in Hungarian nursery schools, but also internationally. First of all, an international research project in the Erasmus partner institutions of the Benedek Elek Pedagogical Faculty of the University of Sopron is likely to be implemented.

BIBLIOGRAPHY

1. Ács Zoltán (1986): *Nemzetiségek a történelmi Magyarországon*. Kossuth Könyvkiadó, Budapest
2. Árva Valéria (2017): Mint egy kétnyelvű családban: megfigyelések egy magyar-angol kétnyelvű óvodában. In: Márkus Éva – M. Pintér Tibor – Trentinné Benkő Éva: *Jó gyakorlatok a korai idegnyelvi fejlesztésben*. ELTE TÓK, Budapest
https://www.researchgate.net/profile/Orsolya_Endrody-Nagy/publication/314260575_Kettannyelvuseg-Tobbtannyelvuseg-Nagy-Britannia-es-Katalonia-peldaja-Bilingual-and-multilingual-education-the-example-of-Great-Britain-and-Catalonia/links/58be7fcd92851cbe16e0c7b6/Kettannyelvuseg-Toebbtannyelvuseg-Nagy-Britannia-es-Katalonia-peldaja-Bilingual-and-multilingual-education-the-example-of-Great-Britain-and-Catalonia.pdf
(2018.11.25.)
3. Babai Zsófia (2008): Kompetencia alapú képzés a „német nemzetiségi óvodapedagógus” szakirányon és a „német nyelv az óvodában” specializáción. In: *Könyv és Nevelés* 2008/1
<http://folyoiratok.ofi.hu/konyv-es-neveles/kompetencia-alapu-kepzes-a-nemet-nemzetisegi-ovodapedagogus-szakiranyon-es-a-nemet>
(2018.11.21.)
4. Babai Zsófia (2012): Német nemzetiségi óvodapedagógus képzés Sopronban. In: *Társadalmi együttélés – A kisebbségi lét dimenziói*. I. évf. 2. szám
http://epa.oszk.hu/02200/02245/00002/pdf/EPA02245_tarsadalmi_egyuttes_2012_2_babai.pdf
(2017.11.10.)

5. Bajtai Anna (2010): Mikes Melánia és a gyermekkori többnyelvűség. In: *Alkalmazott nyelvtudomány* X. évf. 1-2. szám, 1-12.
http://alkalmazottnyelvtudomany.hu/wordpress/wp-content/uploads/2010_X_evfolyam/nyelveszpalya_bajtai_2010.pdf
(2018.07.18.)
6. Bakonyi Anna (2013): Értékkövető gondolatok az óvodai nevelés programjaiban. A magyar óvodai nevelés íve 1971-2013 – Szabadi Ilona emlékére. In: *Neveléstudomány* 2013/4. sz. 34-44.
http://nevelestudomany.elte.hu/downloads/2013/nevelestudomany_2013_4_34-44.pdf
(2018.06.20.)
7. Bakonyi Anna (2016): A játék az élet sója – A játék hatása a kisgyermek fejlődésére. In: Kolosai Nedda – M. Pintér Tibor (szerk.): *A gyermekkultúra jelen(tősége)*, Budapest, 106-117.
<https://docplayer.hu/24409016-A-gyermekkultura-jelen-toseg-e-szerkesztette-kolosai-nedda-es-m-pinter-tibor.html>
(2019.03.22.)
8. Bauer Marianne – Preims Marlene – Dr. Frank Gábor – Szauer Ágnes (2013): *A magyarországi német nemzetiségi óvodák bemutatkoznak – Sajátos óvodai koncepciónk*. Magyarországi Német Pedagógiai Intézet, Dél-Tirol Autonóm Tartomány – Goethe Intézet, Budapest, Pécs
http://www.udpi.hu/doc/kiadvanyok/wurzeln_und_fluegel/wuf-kindergarten-hu.pdf
(2019.03.22.)
9. Bindorffer Györgyi (1997): Nyelvében él az etnikum? Identitás, nyelvi és kulturális reprezentáció egy magyarországi sváb faluban. In: *Szociológiai Szemle* 1997. 2: 125-141.
<http://mek.oszk.hu/03700/03739/html/b2.htm>
(2018.07.12.)

10. Boeckmann, Klaus-Börge – Links, Sabine – Orlovsky, Sarah Michaela – Wondraczek, Ines (2010): *Többszínűség az óvodákban – Módszertani kézikönyv korai fejlesztéshez*. Universität Wien Institut für Germanistik, Wien, 150.
A magyar fordítást készítette a Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft. megbízásából Balázs István
11. Bozzayné Káli Tünde (2014): Egy gyermek – két nyelv. One child, two languages. A Százszorszép Óvoda 1. In: Márkus Éva – Trentinné Benkő Éva (szerk.): *A korai ildegenyelvi fejlesztés elmélete és gyakorlata: Konferenciaelőadások és háttér tanulmányok*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 145-152.
http://old.tok.elte.hu/nyelv/markus_tbenko_kotet.pdf
(2018.11.16.)
12. Chilla Solveig – Sandra Niebuhr-Siebert (2017): *Mehrsprachigkeit in der KiTa – Grundlagen-Konzepte-Bildung*. Verlag W. Kohlhammer, Stuttgart
13. Dobos Balázs (2013): Nemzetiségi nyelvhasználat Magyarországon: jogok és tapasztalatok. Minority Language Use in Hungary: Rights and Experiences In: *Létünk* 2013/különszám, 26-43.
14. Dobos Krisztina (2002): Az innováció. In: *Új Pedagógiai Szemle*, 2002/9
<http://folyoiratok.ofi.hu/uj-pedagogiai-szemle/az-innovacio>
(2019.04.01.)
15. Erb Mária és Knipf Erzsébet (2001): A magyarországi német kisebbség nyelve és nyelvhasználata az ezredfordulón. In: Sisák Gábor (szerk.): *Nemzeti és etnikai kisebbségek Magyarországon a 20. század végén. A Magyar Tudományos Akadémia és a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal által rendezett országos kisebbségkutató konferencia előadásaiból*. Osiris. MTA Kisebbségkutató Műhely, Budapest

16. Fekete Tibor (1969): A nemzetiségi óvodák újjászervezéséről. In: *Óvodai Nevelés* 1969/10. szám, 369.
17. Feld-Knapp Ilona (2015): Az intézményes idegennyelv-oktatás új kihívásai. In: *A tanárrá válás és a tanárság kutatása – A magyar nyelv és irodalom, az idegen nyelvek és a művészetek műveltségi területen.* Bölcsész- és Művészetpedagógiai Kiadványok 11. Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest
http://metodika.btk.elte.hu/file/TAMOP_BTK_BMK_11.pdf
(2018.01.08.)
18. Fischer Márta (2007): A többnyelvűség és a nyelvtanítás támogatása az Európai Unióban. *Új Pedagógiai Szemle* 2007/7-8.
<http://folyoiratok.ofi.hu/uj-pedagogiai-szemle/a-tobbnyelvuseg-es-a-nyelvtanitas-tamogatasa-az-europai-unioban>
(2017.12.22.)
19. Fórika László (2010): A kisebbségi nevelés-oktatás néhány alapkérdése. In: Gyulavári Tamás – Kállai Ernő (szerk.): *A jövevényektől az államalkotó tényezőkhöz. A nemzetközi közösségek múltja és jelene Magyarországon.* Országgyűlési Biztos Hivatala, Budapest
20. Föglein Gizella (2009): *Nemzetiségi oktatás a Kádár-korszakban.* Oktatókutató és Fejlesztő Intézet
<http://ofi.hu/tudastar/nemzetisegi-oktatas-090617-1>
(2018.03.27.)
21. Gergely András (é.n.): *Nemzetiségek és kisebbségek Magyarországon*
<http://www.antroport.hu/lapozo/tanulmanyok/tanulmanypdf/aganemzeti-segkisebbseg.pdf>
(2018.05.07.)
22. Golnhofer Erzsébet – Szabolcs Éva (2005): *Gyermekkor: nézőpontok, narratívák.* Eötvös József Könyvkiadó, Budapest

23. Dr. Hartl Éva– Babai Zsófia– Dr. Kovácsné Vinkovics Éva (2014): *Módszertani kézikönyv az óvodai magyar-német kétnyelvű neveléshez*. Nyugat-magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar
http://publicatio.nyme.hu/336/1/Multiling_modszertani_konyv_m2VEv_a_vegleges_javitott_kepekkel_u.pdf
(2017.10.04.)
24. Huszár Ágnes (2011): *A kisebbségi nyelvoktatás az értékmegőrzés szolgálatában*. In: Bús Imre – Klein Ágnes – Meskó Norbert: *Erziehung und Forschung – Beiträge zur KindergärtnerInnenausbildung*. Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Főiskolai Kar, Szekszárd, 74-79.
25. Imre Anna (2009): *Az idegennyelv-oktatás kiterjedésének hatása a nemzetiségi nyelv-oktatásra*
<http://ofi.hu/tudastar/tartalmi-valtozasok/idegennyelv-oktatas>
(2018.03.02.)
26. Jäger-Manz Monika (2004): *Die Bi- bzw. Multikulturalität – Kinder in zwei Kulturen*. In: Jäger Manz, Monika (Hrsg.): *Bajaer Schriften 1*. Bajapress Nyomda, Baja. 219-240.
27. Jäger-Manz Monika (2016): *Ich sag' dir was!*. Bajapress Nyomda, Baja
28. Jung, Britta – Günther, Herbert (2016): *Erstsprache, Zweitsprache, Fremdsprache*. Beltz Verlag, Weinheim und Basel
29. Dr. Kállai Ernő (2011): *Jelentés a nemzeti és etnikai kisebbségi óvodai nevelés helyzetéről*
30. Kézi Erzsébet (2014): *A korai nyelvoktatás történeti aspektusai*. In: Márkus Éva – Trentinné Benkő Éva (szerk.): *A korai idegennyelvi fejlesztés elmélete és gyakorlata: Konferenciaelőadások és háttér tanulmányok*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 99-104.

[http://tamop2014.tok.elte.hu/dok/szakmai_anyagok/tp_modszertani_anyagok/Markus Trentinne 2014 A korai idegennyelvi fejlesztés elmélete es gyakorlata.pdf](http://tamop2014.tok.elte.hu/dok/szakmai_anyagok/tp_modszertani_anyagok/Markus_Trentinne_2014_A_korai_idegennyelvi_fejlesztés_elmélete_es_gyakorlata.pdf)

(2018.09.15.)

31. Kézi Erzsébet (2015): *Kétnyelvűség az óvodában*. Alkalmazott Nyelvészeti Közlemények, Miskolc, X. évfolyam 1. szám, 133-140.

[https://matarka.hu/koz/ISSN_1788-](https://matarka.hu/koz/ISSN_1788-9979/vol_10_no_1_2015/ISSN_1788-9979_vol_10_no_1_2015_133-140.pdf)

[9979/vol_10_no_1_2015/ISSN_1788-9979_vol_10_no_1_2015_133-140.pdf](https://matarka.hu/koz/ISSN_1788-9979/vol_10_no_1_2015/ISSN_1788-9979_vol_10_no_1_2015_133-140.pdf)

(2017.11.22.)

32. Kielhöfer, Bernd – Jonekeit, Sylvie (2006): *Zweisprachige Kindererziehung*. Stauffenburg Verlag, Tübingen

33. Kitzinger Arianna (2014): Multilingvális és multikulturális kihívások egy magyar óvodában. In: MÁRKUS ÉVA–TRENTINNÉ BENKŐ ÉVA (szerk.): *A korai idegennyelvi fejlesztés elmélete és gyakorlata: Konferenciaelőadások és háttér tanulmányok*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 164-179.

http://old.tok.elte.hu/nyelv/markus_tbenko_kotet.pdf

2018.11.22.)

34. Klein Ágnes (2009): *Empirische Untersuchung zur Sprachaneignung in ungarndeutschen Nationalitätenkindergärten*. Deutsch revival 2009/6. 9-22.

35. Klein Ágnes (2011): Theorie in der Praxis – Praxis in der Theorie – Über die Ausbildung von Kindergärtnerinnen im Spiegel des Zweitspracherwerbs und Kulturbewahrung der Ungarndeutschen. In: Bús Imre – Klein Ágnes – Meskó Norbert (szerk.): *Erziehung und Forschung – Beiträge zur KindergärtnerInnenausbildung*. Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Főiskolai Kar, Szekszárd, 134-149.

36. Klein Ágnes (2013): *Utak a kétnyelvűséghez – Nyelvek elsajátítása iskoláskor előtt*. Tinta Könyvkiadó, Budapest
37. Klein Ágnes (2014): *Deutsch für kleine Anfänger 1. – Meine ersten deutschen Wörter – Eine Empfehlung für Wortschatzvermittlung im Kindergarten*. Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Kar, Szekszárd
38. Klein Ágnes – Lázár Katalin – Márkus Éva (2018): Ungarndeutsche Volksspielzeuge. In: Einheit mit Natur und Gesellschaft. In: *Edukacja Elementarna w Teorii i Practyce* Bd. 13, Nr. 3(49), 95-110.
39. Koloszar Ibolya (2010): Az angol nyelv az óvodában – English in Nursery School. In: *Létünk – Társadalom – Tudomány – Kultúra*, XL. évfolyam, 2010. 4. szám, Fórum Könyvkiadó, Újvidék, 75-84.
http://epa.oszk.hu/00900/00997/00015/pdf/EPA00997_Letunk_2010_04.pdf
(2018.11.15.)
40. Kónya Ágnes (1978): A hazai német nemzetiségi óvónőképzés. In: *Óvodai Nevelés* 1978. 113.
Kovács György – Bakosi Éva (1999): *Óvodapedagógia (2. kötet) – Óvodai tanulás = játékos tanulás*. Szerzői kiadás, Debrecen
41. Kovács György – Bakosi Éva (2003): *Játék az óvodában 3. javított kiadás*. Didakt Kft., Debrecen
42. Kovács Ivett (2017): Nemzetközi óvodákra jellemző sajátos kihívások – 12 év pedagógiai tapasztalata. In: Márkus Éva – M. Pintér Tibor – Trentinné Benkő Éva: *Jó gyakorlatok a korai idegennyelvi fejlesztésben*. ELTE TÓK, Budapest, 96-108.
https://www.researchgate.net/profile/Orsolya_Endrody-Nagy/publication/314260575_Kettannyelvuseg-Tobbtannyelvuseg_Nagy-Britannia_es_Katalonia_peldaja_Bilingual_and_multilingual_education_the_example_of_Great-

[Britain and Catalonia/links/58be7fcd92851cbe16e0c7b6/Kettannyelvu-seg-Toebbtannyelvu-seg-Nagy-Britannia-es-Katalonia-peldaja-Bilingual-and-multilingual-education-the-example-of-Great-Britain-and-Catalonia.pdf](#)
(2018.11.23.)

43. Kovács Judit (2009): *A gyermek és az idegen nyelv*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest
44. Kővágó László (1981): *Nemzetiségek a mai Magyarországon*. Kossuth Könyvkiadó, Budapest
45. Kurucz Rózsa (2002): *Az első magyar óvóképző 1837-1843*. Babits Kiadó, Szekszárd
46. Lenneberg, Eric H. (1974): A nyelv biológiai szempontból. In: Pap Mária (szerk.): *A nyelv keletkezése*. Kossuth, Budapest, 111–128.
47. Mammel Ádámné (1980): Az anyanyelvi nevelés-oktatás feladatai. In: *Óvodai Nevelés* 1980/9. szám 33. évf. 316.
48. Mammel Ádámné (1985a): *Az anyanyelv átörökítésének, a kétnyelvűség kialakításának helyzete a nemzetiségi óvodákban*. (Elhangzott 1985. május 13-án a II. Országos Nemzetiségi Óvodai Napokon Esztergomban.) In: *Óvodai Nevelés* 1985/3.sz. 292-296.
49. Mammel Ádámné (1985b): A nemzetiségi óvodai anyanyelvoktatás helyzete, fejlesztésének tendenciái. In: *Óvodai Nevelés* 1985/4. szám 38. évf., 112.
50. Mammel Ádámné (1995): IV. Országos Kisebbségi Óvodapedagógiai Szimpózium. In: *Óvodai Élet*: III. évf. 2. szám, 8-15.
51. Manherz Károly (szerk.) (1998): *A magyarországi németek – Változó Világ* 23. Útmutató Kiadó

52. Manz, Adel (2011): Die Aus- und Fortbildung von Minderheitenpädagogen Aktualitäten und Perspektiven an der Eötvös József Főiskola Baja. In: Bús Imre – Klein Ágnes – Meskó Norbert (2011): *Nevelés és kutatás – Tanulmányok az óvodapedagógus-képzéshez – Erziehung und Forschung – Beiträge zur KindergärtnerInnenausbildung*. Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Főiskolai Kar, Szekszárd, 163-168.
53. Maszler Irén (2002): *Játépedagógia*. Comenius Bt., Pécs
54. Márkus Éva (2011): Die Ausbildung von deutschen Minderheitenpädagogen für den Kindergarten an der Fakultät für Kindergärtnerinnen- und Grundschullehrerbildung der Eötvös-Loránd-Universität (ELTE TÓK). In: Bús Imre – Klein Ágnes – Meskó Norbert (szerk.): *Erziehung und Forschung – Beiträge zur KindergärtnerInnenausbildung*. Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Főiskolai Kar, Szekszárd, 168-172.
55. Márkus Éva (2016): A német nyelvjárások szerepe a német nemzetiségi oktatásban. In: *Gyermeknevelés* 4. évf. 1. szám, 152-157.
http://epa.oszk.hu/02400/02411/00007/pdf/EPA02411_gyermekneveles_2016_1_152-157.pdf
(2018.07.15.)
56. Márkus Éva–Trentinné Benkő Éva (2014, szerk.): *A korai idegennyelvi fejlesztés elmélete és gyakorlata: Konferenciaelőadások és háttértanulmányok*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest
http://old.tok.elte.hu/nyelv/markus_tbenko_kotet.pdf
(2018.06.30.)
57. Mátrainé Gorján Mária (é.n.): *A nemzetiségi oktatásügy alakulása az 1945 utáni évtizedekben*

https://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/magyarorszagi_nemzetisegek/szlovakok/fejezetek_a_mo_i_romanok_es_szlovakok_tort/pages/007_nemzetisegi.htm

(2018.03.26.)

58. M. Batári Ilona (2008): Párhuzamok az első és második nyelv elsajátításában – a korai nyelvi fejlesztés szemszögéből. In: Vámos Ágnes – Kovács Judit (szerk.): *A két tanítási nyelvű oktatás elmélete és gyakorlata 2008-ban. Jubileumi tanulmánykötet.* Eötvös József Könyvkiadó, Budapest
59. Mikes Melánia (2002): A környezetnyelv és az idegen nyelv fejlesztése az óvodában. In: *Iskolakultúra*, Pécs, 98-104.
<http://www.mek.oszk.hu/01800/01816/01816.pdf>
(2018.07.19.)
60. Navrasics Judit (2004): *A kétnyelvű gyermek.* Pannon Egyetemi Kiadó, Veszprém
61. Navrasics Judit (2010): *Egyéni kétnyelvűség.* Szegedi Egyetemi Kiadó, Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Szeged
62. Németh András (1998): *A reformpedagógia múltja és jelene.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
63. Németh András (2014): A pedagógus professzió történeti kutatás főbb irányai és elméleti koncepciói. In: Andl Helga – Molnár-Kovács Zsófia (szerk.): *Iskola a társadalmi térben és időben 2013.* Pécs: PTE „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola, 21-44.
<http://mek.oszk.hu/15500/15501/15501.pdf>
(2018.09.03.)
64. Patyi Gábor (2010): A magyarországi óvóképzés a felsőfokúvá válásig. In: *Képzés és Gyakorlat* 8. évf. 2010/1. szám

65. Piaget, J. (1997): *Az értelem pszichológiája*. Kairosz Kiadó, Budapest
66. Pinker, Steven (2006): *A nyelvi ösztön – Hogyan hozza létre az elme a nyelvet?* Typotex, Budapest
67. Pukánszky Béla (2005): *A gyerekekről alkotott kép változásai az óvoda történetében*. *Educatio*, 2005/4., 703–714.
https://folyoiratok.ofi.hu/sites/default/files/article_attachments/pukanszky.pdf
(2018.09.10.)
68. *Bevezetés a kvalitatív pedagógiai kutatás módszertanába*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest
69. Sántha Kálmán (2006): *Mintavétel a kvalitatív pedagógiai kutatásban – Kutatásmódszertani Kiskönyvtár*. Gondolat Kiadó, Budapest
70. Sántha Kálmán (2015): *Trianguláció a pedagógiai kutatásban*. Eötvös József Kiadó, Budapest
71. Seewann, Gerhard (2015): *A magyarországi németek története 2. 1860-2006*. Argumentum Kiadó, Budapest
72. Szabolcs Éva (2001): *Kvalitatív kutatási metodológia a pedagógiában*. Budapest, Műszaki Könyvkiadó
73. Szabolcs Éva (2004): Tartalomelemzés. In: Falus Iván (szerk.): *Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe. Pedagógus Könyvek*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 330-339.
74. Szokolszky Ágnes (2004): *Kutatómunka a pszichológiában – Metodológia, módszerek, gyakorlat*. Osiris Kiadó, Budapest
75. Takács Gerda (2013): A német nemzetiségi oktatás rendszere napjainkban. In: *Neveléstudomány* 2013/2. 76-89.

http://nevelestudomany.elte.hu/downloads/2013/nevelestudomany_2013_2_76-89.pdf
(2018.01.19.)

76. Talabér Ferencné (1994): Óvodai életmódszervezés a nemzetiségi gyermekcsoportokban. In: *Iskolakultúra* IV. évf. 1994/8.
http://real-j.mtak.hu/11134/8/Iskolakultura_1994_8.pdf - (2018.01.25.)
77. Talabér Ferencné (2004): *Spracherziehung – Förderung der Sprechfreudigkeit in den Nationalitätenkindergärten*. Országos Közoktatási Intézet, Budapest
78. Tilkovszky Loránt (1989): *Hét évtized a magyarországi németek történetéből 1919-1989*. Kossuth Könyvkiadó, Budapest
79. Tilkovszky Loránt (1997): *Német nemzetiség – magyar hazafiság (Tanulmányok a magyarországi németiség történetéből)*. JPTE TK Kiadói Irodája, Pécs
80. Trentinné Benkő Éva (2017): Kreatív-reflektív portfólió: egy pedagógusképzési értékelési gyakorlat vizsgálata. In: Márkus Éva – M. Pintér Tibor – Trentinné Benkő Éva (szerk.): *Jó gyakorlatok a korai idegennyelvi fejlesztésben* – Oktatás, fejlesztés, kutatás. ELTE TÓK, Budapest, 110-123.
https://www.researchgate.net/profile/Orsolya_Endrody-Nagy/publication/314260575_Kettannyelvuseg-Tobbtannyelvuseg-Nagy-Britannia-es-Katalonia-peldaja-Bilingual-and-multilingual-education-the-example-of-Great-Britain-and-Catalonia/links/58be7fcd92851cbe16e0c7b6/Kettannyelvuseg-Toebbtannyelvuseg-Nagy-Britannia-es-Katalonia-peldaja-Bilingual-and-multilingual-education-the-example-of-Great-Britain-and-Catalonia.pdf
(2018.10.02.)

PUBLICATIONS IN THE TOPIC OF THE DISSERTATION

2018

Pásztor Enikő Judit

Erscheinungsformen von Fremdsprachen in den Kindergärten heute in Ungarn

KÉPZÉS ÉS GYAKORLAT: TRAINING AND PRACTICE 16 : 3 pp. 75-85., 11 p. (2018)

Pásztor Enikő Judit

60 éves a német nemzetiségi óvodapedagógus-képzés Sopronban

In: Kovácsné, Tóth Tímea (szerk.) A tanítóképzés múltja, jelene IV. - A tanárképzés múltja, jelene I. : absztraktok

Savaria (Szombathely), Magyarország: Savaria University Press, (2018) p. 21

Pásztor Enikő Judit

Idegennyelv-fejlesztés 0-3 éves korig

In: Jávorka, Gabriella (szerk.) Bölcsődevezetők kézikönyve:

Kisgyermeknevelők szakmai-módszertani tudástára

Budapest, Magyarország: RAABE Tanácsadó és Kiadó Kft., (2018) pp. (H) 1-24.

Pásztor Enikő Judit

A rituálék szerepe az óvodás gyermek idegennyelv-elsajátításában

In: Jávorka, Gabriella (szerk.) Óvónők kincsesládája: módszertani kézikönyv

Budapest, Magyarország: RAABE Tanácsadó és Kiadó Kft., (2018) pp. (C 8.19) 1-22.

Pásztor Enikő Judit

Parent/child groups, serving foreignlanguage acquisition in the case of the 0 -3 year olds

In: [Sine, n.] - 28th EECERA ANNUAL CONFERENCE: ABSTRACT BOOK: 'Early Childhood Education, Families and Communities' [s. l.] - Magyarország, Magyarország: [s. n.] - Nemzetközi, (2018) pp. 237-237., 1 p.

Pásztor Enikő Judit

A német nemzetiségi óvodapedagógus professzió új kihívásai

KÉPZÉS ÉS GYAKORLAT: TRAINING AND PRACTICE 16 : 1 pp. 149-158., 10 p. (2018)

Pásztor Enikő Judit

A beszélgetőkörök mint rituálék szerepe a kétnyelvű nevelést biztosító óvodai csoportokban

In: Belovári, Anita; Bencéné, Fekete Andrea; Nagyházi, Bernadette (szerk.) 11. Képzés és Gyakorlat. Nemzetközi Neveléstudományi Konferencia: A tekintély mámore és a szabadság varázslata. Válaszutak a pedagógiai elméletképzésben és a gyakorlatban. Absztraktkötet Kaposvár, Magyarország: Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar, (2018) pp. 36-36., 1 p.

2017

Pásztor Enikő Judit

A 0–3 éves korosztály idegennyelv-oktatásának új kihívásai

In: Tóth, Péter; Hanczvikkel, Adrienn; Duchon, Jenő (szerk.) Tanulóközpontú oktatás, módszertani megújulás a szakképzésben és a felsőoktatásban: VII. Trefort Ágoston Tanárképzési Konferencia Tanulmánykötet Budapest, Magyarország: Óbudai Egyetem Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ, (2017) pp. 598-613., 16 p.

Pásztor Enikő Judit

A 0-3 éves korosztály idegennyelv-oktatásának új lehetőségei pp. 42-43., 2 p.

In: Tóth, Péter; Tomory, Ibolya; Duchon, Jenő; Fónagy-Bicskei, Ildikó; Varga, Anikó (szerk.) VII. Trefort Ágoston Szakképzés- és Felsőoktatás-pedagógiai Konferencia: Trefort Ágoston születésének bicentenáriuma, és az Egyetemi szakmai pedagógusképzés indulásának 45 éves évfordulója tiszteletére
Budapest, Magyarország: Óbudai Egyetem Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ, (2017) p. 60

Pásztor Enikő Judit

A játékos idegennyelv-tanulás óvodáskorban

In: Tóth, Péter; Simonics, István; Duchon, Jenő; Varga, Anikó (szerk.) Pedagógiai kutatások a Kárpát-medencében: II. Kárpát-medencei Oktatási Konferencia: Tanulmánykötet
Nagyvárad, Románia: Partiumi Keresztény Egyetem, (2017) pp. 49-61., 13 p.

Pásztor Enikő Judit

Idegennyelv-tanulás óvodáskor előtt: Új módszerek a korai idegennyelv-fejlesztésben

In: Bukor, József; Drahotá-Szabó, Erzsébet; Simon, Szabolcs; Tóth, Sándor János (szerk.) A Selye János Egyetem 2017-es "Érték, minőség és versenyképesség - 21. század kihívásai" Nemzetközi Tudományos Konferenciájának tanulmánykötete: Humántudományi szekciók
Komárno, Szlovákia: Selye János Egyetem, (2017) pp. 209-215., 7 p.

Pásztor Enikő Judit

A német nemzetiségi óvodapedagógus professzió új kihívásai = New Challenges of the German Minority Kindergarten Pedagogue Profession

In: Kissné, Zsámboki Réka; Horváth, Csaba (szerk.) Diverzitás a hazai és nemzetközi neveléstudományi kutatásokban és a pedagógiai gyakorlatban: X. Képzés és Gyakorlat Nemzetközi Neveléstudományi Konferencia Absztraktkötet ["Diversity in National and International Researches in Educational Sciences and Pedagogical Practice" 10th Training and Practice International Conference on Educational Sciences Abstracts]

Sopron, Magyarország: Soproni Egyetem Kiadó, (2017) pp. 136-137., 2 p.

Pásztor Enikő Judit

A játékos idegennyelv-tanulás óvodáskorban

In: Óbudai, Egyetem; Partiumi, Keresztény Egyetem (szerk.) II. Kárpát-medencei Oktatási Konferencia
(2017) pp. 30-30. Paper: magy, 1 p.

2016

Pásztor Enikő Judit

Kissné Zsámboki Réka: Egy Freinet-szellemű óvodai innováció az 1990-es évek alternatív pedagógiai mozgalmában

KÉPZÉS ÉS GYAKORLAT: TRAINING AND PRACTICE 14 : 1-2 pp.
293-296., 4 p. (2016)

2015

Pásztor Enikő Judit

Korai nyelvoktatási módszerek a Bodza Tanoda Eltern-Kind csoportjaiban (2015)

Konferencia előadás, Jó gyakorlatok a korai nyelvpedagógus-képzésben: oktatás, fejlesztés, kutatás, ELTE Tanító- és Óvóképző Kar, Budapest, Megjelenés: Magyarország

Pásztor Enikő Judit

A játékos idegennyelv-tanulás óvodás korban – a kisgyermek, mint idegennyelv-tanuló pp. 51-61.

In: Nagyházi, Bernadette (szerk.) IX. Képzés és Gyakorlat Nemzetközi Neveléstudományi Konferencia: Nevelés és tudomány, neveléstudomány a 21. században: Tanulmánykötet
Kaposvár, Magyarország: Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar, Nyugat-magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar, (2015) p. 456

Pásztor Enikő Judit

A játékos idegennyelv-tanulás óvodás korban – a kisgyermek, mint idegennyelv-tanuló p. 33

In: Nagyházi, Bernadette (szerk.) IX. Képzés és Gyakorlat Nemzetközi Neveléstudományi Konferencia: Nevelés és tudomány, neveléstudomány a 21. században: Absztraktkötet

Kaposvár, Magyarország: Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar, Nyugat-magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar, (2015) p. 115

Pásztor Enikő Judit

A 20. század eleji életreform-mozgalmak és a reformpedagógia harmadik ciklusának babavilága – A Käthe Kruse és a Waldorf-babák

KÉPZÉS ÉS GYAKORLAT: TRAINING AND PRACTICE 13 : 1-2 pp. 349-358., 10 p. (2015)

2014

Pásztor Enikő Judit

Tészabó Júlia: Játék – pedagógia, gyermek – kultúra: tanulmányok

KÉPZÉS ÉS GYAKORLAT: TRAINING AND PRACTICE 12 : 1-2 pp. 145-147., 3 p. (2014)

Pásztor Enikő Judit

A rituálék szerepének felerősödése napjainkban – „Morgenkreis”, a reggeli rituálé az óvodákban és a bölcsődékben

KÉPZÉS ÉS GYAKORLAT: TRAINING AND PRACTICE 12 : 1-2 pp. 121-130., 10 p. (2014)